

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ

До проекту закону України «Про залучення інвестицій та економічне стимулювання впровадження заходів з лісорозведення та здійснення лісовпорядкування»

І. Визначення проблеми

Ліси – національне багатство України і за своїм призначенням та місцезорозташуванням виконують переважно водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі, рекреаційні, естетичні, виховні, інші функції та є джерелом для задоволення потреб суспільства в лісових ресурсах.

Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» визначено, що лісистість має щорічно збільшуватися до досягнення оптимального рівня.

За офіційними статистичними даними лісистість території України становить менше 16 % і за цим показником знаходиться на дев'ятому місці серед європейських країн, а за запасами деревини – на шостому місці.

Для досягнення оптимальної лісистості (20 %) має бути додатково створено понад 2 млн. гектарів лісу.

Враховуючи це, Верховною Радою України прийнято ряд Законів, зокрема, Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо збереження лісів» метою якого було встановлення додаткових гарантій збереження лісів України як національного багатства нашої держави, що виконують переважно водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі, рекреаційні, естетичні, виховні, інші функції та є джерелом для задоволення потреб суспільства в лісових ресурсах.

На виконання зазначеного Закону України прийнято ряд нормативно-правових актів, зокрема, постанову Кабінету Міністрів України від 7 лютого 2023 р. № 112, якою затверджено Порядок здійснення лісовпорядкування, у якому визначено єдину систему та умови організації і здійснення лісовпорядкування.

На виконання Закону України «Про управління об'єктами державної власності», пункту 3 Указу Президента від 7 червня 2021 р. № 228/2021 «Про деякі заходи щодо збереження та відтворення лісів», Державної стратегії управління лісами України до 2035 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1777-р, постанови Кабінету Міністрів України від 07.09.2022 № 1003 «Деякі питання реформування управління лісової галузі» передбачено проведення комплексного реформування лісового господарства, шляхом утворення спеціалізованого державного лісгосподарського акціонерного товариства.

Неспровокована збройна агресія російської федерації внесла суттєві корективи в управління та роботу всієї лісової галузі країни.

У зв'язку із завданням значної шкоди екології України і, зокрема, лісам, внаслідок військових дій на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 р. № 326 «Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації»

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України наказом від 05 жовтня 2022 р. № 414 затвердило «Методику визначення шкоди та збитків, заподіяних лісовому фонду внаслідок збройної агресії Російської Федерації».

Все наведене вище демонструє важливість здійснення заходів, направлених на збереження та відновлення лісів в Україні. Проте, на сьогодні в Україні відсутнє законодавство, направлене саме на економічне стимулювання лісорозведення, що гальмує процеси досягнення оптимального рівня лісистості території України. Відтак, проблема визначення способів і механізмів залучення інвестицій для стимулювання лісорозведення сьогодні є вкрай актуальною.

Абзацом п'ятим підпункту 3 пункту 2 Указу Президента України від 07 червня 2021 р. № 228/2021 «Про деякі заходи щодо збереження та відтворення лісів» передбачено Кабінету Міністрів України вжити в установленому порядку заходів щодо запровадження механізмів залучення інвестицій для відновлення лісів та лісорозведення.

Пунктом 545 Плану пріоритетних дій Уряду на 2023 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 березня 2023 р. № 221-р, передбачено розроблення законопроекту про залучення інвестицій у лісорозведення.

На даний час статтею 99 Лісового кодексу України визначено питання економічного стимулювання заходів з відтворення лісів.

Із прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо збереження лісів» від 20.06.2022 р. № 2321-IX на підприємства, установи, організації всіх форм власності, які мають у користуванні чи власності ліси на землях усіх категорій, поширено права та обов'язки постійних лісокористувачів та власників лісів відповідно до цього Кодексу та інших законів (стаття 17 Лісового кодексу України). Відповідно вони зобов'язані вести лісове господарство на основі матеріалів лісовпорядкування (статті 14 і 19 Лісового кодексу України). Проте, як вже зазначалося, в законодавчому полі відсутні механізми економічного стимулювання для лісокористувачів та власників лісів із здійснення ними лісовпорядкування.

Проект Закону України «Про залучення інвестицій та економічне стимулювання впровадження заходів з лісорозведення та здійснення лісовпорядкування» направлений на регулювання суспільних відносин, що виникають у процесі залучення інвестицій та економічного стимулювання впровадження заходів з лісорозведення власниками лісів і постійними лісокористувачами, а також здійснення лісовпорядкування, яке є обов'язковим для кожного з постійних лісокористувачів і власників лісів.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	+	-
Держава	+	-

Суб'єкти господарювання	+	-
У тому числі суб'єкти малого підприємництва	+	-

Врегулювання зазначених проблемних питань не може бути здійснено за допомогою:

ринкових механізмів, оскільки такі питання регулюються виключно нормативно-правовими актами;

діючих регуляторних актів, оскільки чинним законодавством порушені питання не врегульовані.

II. Цілі та завдання проекту Закону

Основними цілями та завданнями проекту Закону є:

забезпечення сталого та ефективного розвитку лісового господарства;

збільшення інвестиційної привабливості лісового господарства;

ведення лісового господарства з використанням найкращих світових практик та країн Європейського Союзу;

економічне стимулювання власників лісів і постійних лісокористувачів при впровадженні ними заходів з лісорозведення та здійснення лісовпорядкування;

впровадження заходів зі стимулювання лісорозведення на землях, які перебувають у постійному користуванні або власності фізичних або юридичних осіб, та здійснення лісовпорядкування, яке є обов'язковим для кожного з постійних лісокористувачів і власників лісів;

видачі та обігу вуглецевих сертифікатів (у тому числі шляхом укладення договорів про залучення інвестицій для впровадження заходів з лісорозведення та здійснення лісовпорядкування).

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1 Збереження ситуації, яка існує на цей час.	Не забезпечує досягнення цілей державного регулювання, передбачених у розділі II аналізу.
Альтернатива 2 Прийняття запропонованого проекту Закону	Забезпечує досягнення цілей, передбачених в Розділі II. Проект Закону передбачає правові, організаційні та фінансові засади регулювання суспільних відносин, що виникають у процесі залучення інвестицій та економічного стимулювання, видачу вуглецевих сертифікатів, впровадження заходів з лісорозведення власниками лісів і постійними лісокористувачами, а також здійснення лісовпорядкування, яке є обов'язковим для кожного з постійних лісокористувачів і власників лісів.

2. Оцінка обраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
<p>Альтернатива 1 Збереження status quo</p>	<p>Відсутні</p>	<p>1. Відсутність економічних стимулів для власників лісів і постійних лісокористувачів при впровадженні ними заходів з лісорозведення та здійснення лісовпорядкування 2. Відсутність державного регулювання (у тому числі шляхом видачі вуглецевих сертифікатів) правовідносин з компенсації власникам лісів, постійним лісокористувачам та власникам самозалісених ділянок обсягів нагромадженого або поглинутого парникового газу, аерозолі або прекурсора парникового газу в еквіваленті однієї тони CO₂.</p>
<p>Альтернатива 2 Прийняття запропонованого проекту Закону</p>	<p>1. Впровадження заходів державного регулювання щодо економічного стимулювання власників лісів і постійних лісокористувачів при впровадженні ними заходів з лісорозведення та здійснення лісовпорядкування, що призведе до збільшення площі лісів та раціонального використання природних ресурсів. 2. Впровадження заходів державного регулювання щодо видачі та обігу вуглецевих сертифікатів (у тому числі шляхом укладення договорів про залучення інвестицій для впровадження заходів з лісорозведення та здійснення лісовпорядкування)</p>	<p>За рахунок коштів державного і місцевих бюджетів та інших не заборонених законодавством джерел фінансування, в тому числі за рахунок міжнародних грантів і програм, коштів, що надходять від відшкодування втрат лісогосподарського виробництва у порядку, визначеному Бюджетним кодексом України, з урахуванням вимог статті 209 Земельного кодексу України.</p>

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
<p>Альтернатива 1 Збереження status quo</p>	<p>Відсутні</p>	<p>Ризик знищення лісових ресурсів та негативного впливу на навколишнє природне середовище</p>

Альтернатива 2 Прийняття запропонованого Проекту Закону	1. Можливість отримати компенсацію за обсяги нагромадженого або поглинутого лісом парникового газу, аерозолі або прекурсора парникового газу в еквіваленті однієї тони CO ₂ . 2. Можливість отримання компенсації за здійснення заходів з лісовпорядкування та лісорозведення 3. Отримання права на укладення договорів про залучення інвестицій для впровадження заходів з лісорозведення та здійснення лісовпорядкування 4. Можливість здійснення громадського контролю за раціональним використанням лісових ресурсів	Відсутні
---	--	----------

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання (з основним видом діяльності згідно з КВЕД «02.20», одиниць	1 ДП Ліси України	-	619 (постійні лісокористувачі)	-	620
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	100%	-	100%	-	100%

Вимоги регулювання стосуватимуться одного великого суб'єкта господарювання – державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» та 506 постійних лісокористувачів, які здійснюють заготівлю та реалізацію деревини. Відповідно до критеріїв визначення розміру підприємств в Україні, які встановлені ст. 55 Господарського Кодексу України, всі постійні лісокористувачі, які здійснюють заготівлю та реалізацію деревини відносяться до суб'єктів малого підприємництва.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Не передбачаються	Без змін

<p>Альтернатива 2</p>	<p>1. Можливість отримати компенсацію за обсяги нагромадженого або поглинутого лісом парникового газу, аерозолі або прекурсора парникового газу в еквіваленті однієї тони CO₂.</p> <p>2. Можливість отримання компенсації за здійснення заходів з лісовпорядкування та лісорозведення</p> <p>3. Отримання права на укладення договорів про залучення інвестицій для впровадження заходів з лісорозведення та здійснення лісовпорядкування</p> <p>4 Підвищить рівень оперативності та ефективності роботи.</p>	<p>Прогнозуються витрати для суб'єктів господарювання на забезпечення виконання вимог регуляторного акту.</p> <p>Витрати на ознайомлення вимог регулювання будуть складати 2257,75 грн на одне підприємство (за даними Держстату середньомісячна заробітна плата у лісовому господарстві становить 16042 грн/міс. Ознайомленням щодо відповідної інформації про нормативний акт будуть задіяно близько 5 співробітників, в середньому кожен з них буде витратити близько 0,5 робочого дня. Що становить 2,5 робочих днів, тобто витрати будуть становити 16042 грн x 12,5 співробітників x 0,5 днів /22 дні (кількість робочих днів на місяць) = 2257,75 грн).</p> <p>Витрати на 620 підприємств будуть становити 1399805 грн</p>
------------------------------	--	---

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

<p>Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)</p>	<p>Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)</p>	<p>Коментарі щодо присвоєння відповідного бала</p>
<p>Альтернатива 1 Збереження status quo</p>	<p>1</p>	<p>Збереження існуючої ситуації є неприйнятним з огляду на нерегульованість нормативно-правової бази щодо запровадження механізмів залучення інвестицій для відновлення лісів та лісорозведення</p>
<p>Альтернатива 2 Прийняття запропонованого Проекту Закону</p>	<p>4</p>	<p>Така альтернатива є найбільш оптимальною, досягає цілей державного регулювання та надасть можливість для забезпечення сталого та ефективного розвитку лісового господарства з використанням найкращих світових практик з залученням різноманітних фінансових інструментів, зокрема вуглецевих сертифікатів.</p>

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)
<p>Альтернатива 1 Збереження status quo</p>	<p>Для держави: відсутні.</p> <p>Для громадян: відсутні.</p> <p>Для суб'єктів господарювання: відсутні.</p>	<p>Для держави: Втрата дохідності державних підприємств</p> <p>Для громадян: Ризик знищення лісових ресурсів та негативного впливу на навколишнє природне середовище.</p> <p>Для суб'єктів господарювання: Втрата дохідності через відсутність засобів економічного стимулювання.</p>
<p>Альтернатива 2 Прийняття запропонованого Проекту Закону</p>	<p>Для держави: Впровадження заходів державного регулювання щодо економічного стимулювання власників лісів і постійних лісокористувачів при впровадженні ними заходів з лісорозведення та здійснення лісовпорядкування, що призведе до збільшення площі лісів та раціонального використання природних ресурсів.</p> <p>2. Впровадження заходів державного регулювання щодо видачі та обігу вуглецевих сертифікатів (у тому числі шляхом укладення договорів про залучення інвестицій для впровадження заходів з лісорозведення та здійснення лісовпорядкування)</p> <p>Для громадян: 1. Покращення лісових екосистем внаслідок здійснення заходів лісовпорядкування та лісорозведення.</p>	<p>Для держави: В межах коштів, передбачених у Державному бюджеті України у відповідному році на фінансування центральних органів виконавчої влади. За кошти міжнародної технічної допомоги.</p> <p>Для громадян: відсутні</p> <p>Для суб'єктів господарювання: Прогнозуються лише незначні витрати у розмірі 2257,75 грн на одне підприємство (за даними Держстату середньомісячна заробітна плата у лісовому господарстві становить 16042 грн/міс. Ознайомленням щодо відповідної інформації про нормативний акт будуть задіяно близько 5 співробітників, в середньому кожен з них буде витрачати близько 0,5 робочого дня, що становить 2,5 робочих днів. Тобто, витрати будуть становити 16042 грн x 12,5 співробітників x 0,5 днів /22 дні (кількість робочих днів на місяць) = 2257,75 грн).</p>

	<p>2. Можливість здійснення ефективного громадського контролю шляхом надання широкого доступу до інформації та участі в процесі прийняття рішень.</p> <p>Для суб'єктів господарювання:</p> <p>1. Отримання державного економічного стимулювання внаслідок здійснення заходів з лісорозведення та здійснення лісовпорядкування.</p> <p>2. Отримання фінансово-економічної вигоди внаслідок операцій з вуглецевими сертифікатами</p>	
--	---	--

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
<p>Альтернатива 1 Збереження status quo</p>	<p>Альтернатива є неприйнятною, оскільки не вирішує вказані проблеми, наслідки яких будуть з часом тільки загострюватись.</p>	<p>Відсутні</p>
<p>Альтернатива 2 Прийняття запропонованого Проекту Закону</p>	<p>Альтернатива є прийнятною, оскільки вирішення вказаних проблем дозволить: залучати інвестиції для впровадження заходів з лісорозведення та здійснення лісовпорядкування; запровадження обігу вуглецевих сертифікатів, що дозволить отримувати додаткові джерела прибутку для лісокористувачів, а отримання компенсацій дозволить приватним лісокористувачам бути більш зацікавленими у впровадженні ними заходів з лісорозведення; створення нових робочих місць;</p>	<p>Відсутні</p>

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Механізми, які забезпечать розв'язання проблеми.

Механізм, який забезпечить розв'язання визначеної проблеми є прийняття проекту Закону України «Про залучення інвестицій та економічне стимулювання впровадження заходів з лісорозведення та здійснення лісовпорядкування».

Організаційні заходи для впровадження регулювання:

Прийняття та оприлюднення регуляторного акту у встановленому порядку забезпечить доведення їх вимог до відома суб'єктів господарювання, органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Прийняття проекту акту забезпечує досягнення визначених цілей та сприятиме поліпшенню регуляторного середовища та інвестиційного клімату в Україні.

Заходи, які необхідно здійснити суб'єктам господарювання:

ознайомитися з новим регулюванням (пошук та опрацювання регуляторного акту в мережі Інтернет).

Крім того, для впровадження цього регуляторного акта необхідно здійснити такі організаційні заходи як: забезпечити інформування громадськості про приписи регуляторного акта шляхом оприлюднення його в засобах масової інформації, мережі Інтернет та проведення Міндовкіллям і Держлісагентством інформаційно-роз'яснювальної роботи.

Заходи, які необхідно здійснити суб'єктам господарювання:

1) переглянути внутрішні операційні та управлінські процеси для забезпечення виконання вимог регулювання із закріпленням таких рішень в внутрішніх документах постійних лісокористувачів, які впроваджують заходи з лісорозведення та здійснення лісовпорядкування;

2) передбачити в планах необхідні заходи, направлені на найефективніше та найдоцільніше використання положень Закону.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Реалізація акта не потребуватиме додаткових бюджетних витрат і ресурсів на адміністрування регулювання органами виконавчої влади чи органами місцевого самоврядування.

Державне регулювання не передбачає утворення нового державного органу (або нового структурного підрозділу діючого органу).

Відповідно розрахунок витрат на виконання вимог регуляторного акта для органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування згідно з додатком 3 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта не проводився.

Дане регулювання спрямоване виключно на роз'яснення існуючих вимог.

Розрахунок витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання вимог регулювання (Додаток 4 (Тест малого підприємництва) до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта), не проводився, оскільки проектом акту не запроваджується нове обов'язкове регулювання на суб'єктів малого підприємництва, а надається Інструкція щодо виконання існуючого регулювання. Оцінка витрат здійснена в рамках розділу Аналізу регуляторного впливу «Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання».

Розрахунок витрат на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва (Додаток 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта), не проводився, оскільки проектом акту не запроваджується нове обов'язкове регулювання на суб'єктів великого та середнього підприємництва. Оцінка витрат здійснена в рамках розділу Аналізу регуляторного впливу «Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання».

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії цього регуляторного акта встановлюється на необмежений термін, оскільки він регулює відносини, які мають пролонгований характер.

Зміна строку дії регуляторного акта можлива в разі зміни міжнародно-правових актів чи законодавчих актів України що передбачатимуть внесення змін до проекту Закону.

Термін набрання чинності регуляторним актом – відповідно до законодавства, тобто в день його офіційного опублікування.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Виходячи з цілей державного регулювання, визначеної у другому розділі аналізу регуляторного впливу, для відстеження результативності цього регуляторного акта обрано такі показники:

1. Впровадження власниками лісів і постійними лісокористувачами заходів з лісорозведення та здійснення лісовпорядкування – прогнозується збільшення обсягів на 15 %.

2. Впровадження заходів з лісорозведення на землях, які перебувають у постійному користуванні або власності фізичних або юридичних осіб – прогнозується збільшення обсягів на 20 %.

3. Впровадження в обіг вуглецевих сертифікатів – прогнозується збільшення прибутків постійних лісокористувачів та власників лісів на 15 %.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Базове відстеження результативності дії регуляторного акта здійснюватиметься через 1 рік після набрання чинності регуляторного акта, але не пізніше дня, з якого починається проведення повторного відстеження результативності цього акта. Повторне відстеження результативності дії регуляторного акта здійснюється через рік після набрання чинності регуляторного акту, але не пізніше двох років з дня набрання чинності цим

актом. У процесі відстеження встановлюється кількісне та якісне значення для кожного показника результативності, визначеного під час проведення аналізу впливу регуляторного акта. Періодичні відстеження результативності регуляторного акта здійснюються раз на кожні три роки починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження результативності цього акта.

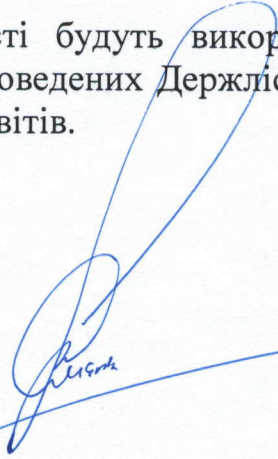
У разі виявлення нерегульованих та проблемних моментів шляхом проведення аналізу показників дії цього акта, ці моменти буде виправлено як внесення відповідних змін у акт.

Метод проведення відстеження результативності – статистичний.

Вид даних, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності – статистичні.

Для відстеження результативності будуть використовуватися дані, отримані за результатами перевірок, проведених Держлісагентством та його територіальними органами, отримання звітів.

**Т.в.о. Голови Державного агентства
лісових ресурсів України**

Віктор СМАЛЬ